

הלכות ערובין פרק ב

א. אנשי חצר שערכו כלן, חוץ מאחד מהן שלא ערב עמהן בין מזיד, בין שוכח הרי זה אוסר עליהן, ואסור לכלן להוציא מבתיהן לחצר או מחצר לבתיהן. בטל להן זה שלא ערב רשות חצרו בלבד, הרי אלו מתרין להוציא ולהכניס מבתיהן לחצר ומחצר לבתיהן; אבל לביתו, אסור. בטל להן רשות ביתו ורשות חצרו, הרי כלם מתרין: הן מתרין, מפני שערכו והרי בטל להן רשות ביתו וחצרו; וגם הוא מתר, מפני שלא נשאר לו רשות, והרי הוא כאורח אצלם, והאורח אינו אוסר.

ב. המבטל רשותו סתם רשות חצרו, בטל; רשות ביתו, לא בטל. והמבטל רשותו לבני חצר, צריך לבטל לכל אחד ואחד בפרוש, ואומר רשותי מבטלת לך, ולך ולך; והיורש מבטל רשות, אף על פי שמת מורישו בשבת, שהיורש תחת מורישו הוקם לכל דבר, ובטול רשות בשבת מתר לכתחלה.

ג. בטלו אלו המערבין רשותן לזה שלא ערב הוא מתר, שהרי נשאר לבדו; והם אסורין, שלא נשאר להן רשות, ואין אומרים יהיו כאורחים אצלו, שאין רבים אורחין אצל אחד.

ד. היו אלו שלא ערכו שנים או יתר אם בטלו רשותם למערבין המערבין מתרין, ואלו שלא ערכו אסורין. ואין המערבין יכולים לבטל רשותם לשנים שלא ערכו, שכל אחד מהן אוסר על חברו; ואפלו חזר האחד שלא ערב, ובטל רשותו לשני שלא ערב הרי זה אסור, שבשעה שבטלו לו המערבין, אסור היה. אחד שערב, אינו מבטל רשותו לאחד שלא ערב; אבל האחד שלא ערב, מבטל רשותו לאחד שערב.

ה. כשם שבעל בית זה מבטל לבעל בית זה רשותו בחצר אחת, כך מבטלין מחצר לחצר; ומבטלין, וחוזרין ומבטלין. כיצד: שנים ששרויים בחצר ולא ערכו אחד מהן מבטל רשותו לשני, ונמצא השני מטלטל ברשותו שבטל לו חברו, עד שיעשה צרכיו; וחוזר השני ומבטל רשותו לראשון, ומטלטל הראשון ברשותו שבטל לו; וכן כמה פעמים. ויש בטול רשות בחרכה, כדרך שהוא בחצר.

ו. מי שבטל רשותו, וחזר וטלטל ברשות שבטל אם במזיד הוציא הרי זה אוסר עליהן, שהרי לא עמד בבטולו; ואם בשוגג הוציא אינו אוסר, שהרי הוא עומד בבטולו. במה דברים אמורים, שלא קדמו והחזיקו אלו שבטל להן; אבל אם קדמו והחזיקו והוציאו אם חזר הוא והוציא בין שוגג בין מזיד, אינו אוסר עליהן.

ז. שני בתים בשני צדי רשות הרבים, והקיפום גויים מחצה בשבת אין מבטלין זה לזה, הואיל ואי אפשר להם לערב מאמש. אחד מבני חצר שמת, והניח רשותו לאחד מן השוק אם מת מבעוד יום, הרי היורש שאינו מבני החצר אוסר עליהם; ואם מת משחשכה, אינו אוסר עליהם. אחד מן השוק שמת, והניח רשותו לאחד מבני החצר אם מבעוד יום מת אינו אוסר, שהרי כלן מערבים; ואם מת משחשכה אוסר עליהם, עד שיבטל להן רשות מורישו.

ח. ישראל וגר ששרויים במערה אחת, ומת הגר מבעוד יום

אף על פי שלא החזיק ישראל אחר בנכסיו עד שחשכה הרי זה המחזיק אוסר עד שיבטל, שהרי הוא כיוורש; ואם מת הגר משחשכה אף על פי שהחזיק ישראל אחר בנכסיו אינו אוסר עליו, אלא בהתירו הראשון הוא עומד.

ז. ישראל הדר עם הנכרי או עם גר תושב בחצר, אינו אוסר עליו, שדירת הגוי אינה דירה, אלא כבהמה הוא חשוב. ואם היו שני ישראלים או יתר, וגוי שוכן עמהן הרי זה אוסר עליהם; ודבר זה, גזרה כדי שלא ישכנו גוי עמהן, שלא ילמדו ממעשיו. ולמה לא גזרו בישראל אחד וגוי אחד: מפני שאינו דבר מצוי שהרי יפחד שמא יתיחד עמו ויהרגנו, וכבר אסרו להתיחד עם הגוי.

י. שני ישראלים וגוי השוכנים בחצר אחת, וערכו הישראליים לעצמן לא הועילו כלום; וכן אם בטלו לגוי, או בטל להן, או בטלו הישראלים זה לזה ונעשו כפיחיד עם הגוי לא הועילו כלום: שאין ערוב מועיל במקום גוי, ואין בטול רשות מועיל במקום גוי; ואין להן תקנה אלא שישכרו ממנו רשותו, ויעשה הגוי כאלו הוא אורח עמהן. וכן אם היו גויים רבים משכירין רשותם לישראלים, והישראלים מערבין ומתריין. וישראל אחד ששכר מן הגוי מערב עם שאר הישראלים, ויתרו כלם; ואין כל אחד ואחד, צריך לשכר מן הגוי.

יא. שתי חצרות זו לפני זו, וישראל אחד וגוי דרים בפנימית וישראל אחד בחיצונה, או שהיה ישראל וגוי בחיצונה וישראל אחד בפנימית הרי זה אוסר על החיצונה עד שישכר ממנו, שהרי רגלי שני ישראלים וגוי מצויים שם; והפנימי, מתר בפנימית.

יב. שוכרין מן הגוי אפלו בשבת, שהשכירות כבטול רשות היא, שאינה שכירות ודאית, אלא הבר בלבד; לפיכך שוכרין מן הגוי אפלו בפחות משווה פרוטה, ואשתו שלגוי משכרת שלא מדעתו. וכן שכירו או שמשו, משכירין שלא מדעתו; ואפלו היה שכירו או שמשו ישראלי, הרי זה משכיר שלא מדעתו. שאל מן הגוי מקום להניח בו חפציו, והשאילו הרי נשתתף עמו ברשותו, ומשכיר שלא מדעתו. היו לגוי שני שכירים או שמשים או נשים רבות אם השכיר אחד מהן, דיו.

יג. שני ישראלים וגוי הדרים בחצר אחת, ושכרו מן הגוי בשבת חוזר האחד ומבטל רשותו לשני, ומת; וכן אם מת הגוי בשבת מבטל הישראלי לישראלי האחר, ויהיה מתר לטלטל.

יד. גוי שהשכיר מגוי אם אין הראשון יכול להוציא הגוי השני עד שישלם זמן שכירותו שוכרין מזה הגוי השני, שהרי נכנס תחת הבעלים; ואם יש רשות לראשון להוציא את הגוי השוכר ממנו בכל עת שירצה אם לא היה השני עומד ושכרו הישראליים מן הראשון, הרי אלו מתריין.

טו. חצר שישלם גוי שרויין בה, והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראלי זה, ועשו ערוב דרך חלונות אף על פי שהן מתריין להוציא מבית לבית דרך חלונות, הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים, מפני הגוי, עד שישכיר: שאין רבים נעשים בערוב כפיחיד, במקום הגוי.

טז. יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְחַלֵּל שַׁבַּת בְּפִרְהֶסְיָהּ, אוֹ שֶׁהוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה הֵרִי הוּא כְּגוּי לְכָל דְּבָרָיו; וְאֵין מְעַרְבִין עִמּוֹ, וְאֵינוּ מְבַטֵּל אֶלָּא שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ כְּגוּי. אָבָל אִם הָיָה מִן הַמֵּינִים שֶׁאֵין עוֹבְדִין עֲבוּדָה זָרָה, וְאֵין מְחַלְלִין שַׁבַּת, כְּגוֹן צִדּוּקִיִּין וּבִיתוֹסַיִין, וְכָל הַכּוֹפְרִים בַּתּוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה כָּלְלוּ שֶׁלְדַבֵּר, כָּל מִי שֶׁאֵינוּ מוֹדָה בְּמַצּוֹת עֲרוּב אֵין מְעַרְבִין עִמּוֹ, לְפִי שֶׁאֵינוּ מוֹדָה בְּעֲרוּב, וְאֵין שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ, לְפִי שֶׁאֵינוּ כְּגוּי; אָבָל מְבַטֵּל הוּא רְשׁוּתוֹ לְיִשְׂרָאֵל הַכָּשֵׁר, וְזוֹ הִיא תִקְנָתוֹ. וְכֵן אִם הָיָה יִשְׂרָאֵל אֶחָד כָּשֵׁר, וְזֶה הַצִּדּוּקִי בַּחֲצֵר הֵרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו, עַד שֶׁיְבַטֵּל לוֹ.